

Krejčí Karel odvolán z funkce šéfredaktora časopisu ČT -
přeložen do studijního odboru

Kotínský Karel jmenován šéfredaktorem časopisu ČT

Frydrych Arnošt zproštěn funkce šéfredaktora HRPD a převeden
do uměleckých složek

Dr Daneš Ladislav převeden z HRPD do OPK

Kyncl Karel převeden z HRPD do studijního odboru

Kantůrek Jiří převeden z HRPD do II. programu

Kut Bohumil odvolán z funkce ved. archivu, přeložen do ÚTS Praha

Eim Jaroslav odvolán z funkce zástupce šéfredaktora HRP

Klokočník Josef jmenován vedoucím tiskového střediska ČT

Dr Foledne Aleš jmenován šéfredaktorem hl. red. progr. ČT

Winter Kamil bývalý šéfredaktor Televizních novin propuštěn
z ČT k 31.3.1969

Havelková Jana ved. výr. HRPD přeložena do výrobně-ekonomického
úseku ÚTS Praha

Saškova Eva uvolněna z funkce šéfrežiséra v uměleckém programu

Opletal Vladimír uvolněn z funkce šéfkameramana v uměl. programu

Celkem bylo odvoláno nebo zproštěno funkcí 21 vedoucích pracovní-
ků.

UVK 1970
Cihac Fluking
15-8-9

4

1970, 17. červen, Praha. - Diskusní příspěvek Jana Zelenky na
ideologické komisi ÚV KSČ.

Opis

SÚA, ÚV KSČ - ideologická komise, sv. 1, a.j. 2.

Soudruh Zelenka

Jsem si vědom, že když v diskusi vystupuji takto v začátku, že se vystavuji nebezpečí, že se diskuse může převést nesmírně na televizi, ale i s tímto vědomím mluvím, poněvadž si myslím, že právě na tomto příkladu se dá ukázat mnoho na postupu, který buď se realizuje, nebo který máme před sebou, jaká se mu přikládá váha, kde jak se o čem mluví a jedná. Hned na začátku bych souhlasil s tím, co s. Hrbek poopravil v tom materiálu, že totiž masové sdělovací prostředky byly před lednem 1968 ne přeceněny, nýbrž hluboce podceněny. Byl to myslím také jeden z důvodů, z příčin, ne základní ale jedna dosti vážných příčin, proč právě na tomto úseku v masově sdělovacích prostředcích, kde přece všichni byli kádrování, kde všechno podléhalo nomenklatuře, kde každý krajský, okresní, ústřední výbor strany, si hlídal všechny nomenklaturní kádry, kde došlo k takovému kritickému a k takovému totálnímu rozpadu a rozkladu.

Poznámka od předsednického stolu. (s. Fojtík?)

Dovol mi, jenom poznámku. Pokud jde o materiál, to bylo nepochopení v tomto smyslu. Tam se mluví o teorii, která kolovala, že není zapotřebí stranického školení, že stačí na to sdělovací prostředky, státní, a v tomto smyslu byly přeceněny, pokud jde o stranické vzdělávání, ale jinak to by byl veliký omyl, to si ani nepředpokládejme.

s. Zelenka (pokračuje)

Jinak ještě přesto, k tomu potom ještě dojdou, zdůraznit, do jaké míry je třeba masové sdělovací prostředky docenit, najmě ty, které dnešní moderní společnosti se staly takovou denní samozřejmou součástí života člověka jako je rozhlas a televize. Chtěl bych jenom charakterizovat do jaké situace jsme vstoupili, a co se projevuje a projevovalo u takového významného sdělovacího prostředku jakým je televize. Je třeba vidět, že jsme do televize vstoupili písmem i slovy tři lidé v srpnu 1969, v

době, kdy v televizi nebylo učiněno vůbec nic, kde naopak bývalé vedení televize mělo přímou direktivu, kádry udržet, některé ty nejnápadnější kádry pouze odsunout z obrazovky ale patřičně pracovali dramaturgicky, programově a udržovali celou politickou koncepci a náladu v televizi až do srpna 1969. Proto jsme také v srpnu 1969 se setkali s katastrofální situací, že při nástupu prakticky 10 dní před výročím srpnových dnů jsme neměli před sebou nic jiného než pohružku stávkou a k 21. srpnu dokonce výhrůžku všem hlasatelů, jestli z nich někdo vystoupí 21. srpna na obrazovce bude z toho mít i patřičné fyzické důsledky. Proto se nám také stalo, že 21. srpna jsme na obrazovku dostali mladou, nezkušenou, novou hlasatelku, kterou pochopitelně kde kdo mohl z profesionálního hlediska, mohl kritizovat a ještě dneska kritizovat může, ale já, myslím, že je třeba vidět, že všichni odmítli jít na obrazovku, a jediné tato mladá, nezkušená hlasatelka tam na tu obrazovku 21. srpna šla, a to ještě za předpokladu, že ve studiu s ní seděl hlavní redaktor Vlček, přímo ve studiu, a před studiem s dvěma bezpečáky jsem seděl já. Tak se odvíšlal 21. srpen.

A situace vypadala dál takovým způsobem, že jsme se museli rozkukat během velmi krátké doby, a to během dvou měsíců, už do října - listopadu jsme se museli rozkukat, kde nám všechny ty kádry sedí. Všichni tak jak je znáte, jako prominenty, té politické pravicové kampaně, ať už vzpomenu jen vám hrozně známá jména jako Kinc, Škutina, Branislav, Svejkovský, Töninger, Bednářová, Krejčí, Kantůrek, Nuc atd. to všechno tam sedělo a pracovalo a neboli my stáli před situací vůbec nejdříve tu masu televizní, v Praze to znamená 2700 lidí, v celém Československu 5000 pracovníků, tuto masu od ní odloupnout, kteří až do podzimu 1969 měli maximální, rozhodující vliv na jejich konání, na jejich myšlení, na jejich orientaci, a dokonce bych řekl, vliv měli na ně i profesionální vliv, poněvadž nic naplat, přiznejme si, že všichni ti Kincové, Töningerové, Branislavové, Svejkovští, Kantůrkové atd. kteří léta v této televizi se připravovali, že z hlediska profesionálního to ovládli, dovedli v tom '68. a '69. roce nesmírně působivě vystupovat, dovedli proto také strhávat diváky a v okamžiku, kdy jsme je odloupili, ostatní najednou,

abych tak řekl, neutralizování a dezorientování, co teď dělat, čekali a vyčkávali, my jsme museli na obrazovku přivádět pár lidí, kteří jsou neprofesionální, kteří poprvé vylezají na obrazovku, kteří se teprve setkávají s tím problémem, co to je najednou, když mu kamera snímá každý detail v obličeji, a v tom okamžiku nastala ta proláklina, najmě s hlediska úseku politické publicistiky, kdy dokonce soudruzi, kteří ochotní vystoupit v rozhlas, není vidět jejich tvář, mají větší jistotu, rozhlas mu ji dává tu možnost větší jistoty, prostě ten magnetofonový pásek, i když se 10x přebreptne, průměrný technik mu to tak brilantně sestřihá, že efektní výsledek je nabíledni. Nikdo nevidí jeho tvář. A dokonce je tu ještě ta jedna výhoda, kterou rozhlas v určitém údobí správně využil, dokonce i moment anonymity, pseudoanonymity, ten televize absolutně nesnáší. Na obrazovce, když tam vystoupil ten Fojtík, Zelenka, Moc, tak to jsou oni, na ně se potom vrhne veškerá špína, veškerá reakce, zn. to oni jsou podle obličeje známy, když jde do mlékárny, tam každý říká, vidíš, to jsou ty svině od Pěti u číše atd. a z toho najednou dostali někteří přece jenom určitou obavu. Proč si má kdekdo ještě komplikovat život na ulici, v kavárně atd., já to dávám jako vysvětlení, proč velmi těžce, teď už se to daří, velmi těžce, ale přece jenom zikávání soudruzi na to, aby šli neanonymně se svojí tvář ukázat ji milionům lidí a říci, tak takhle já budu mluvit.

Přesto jsme i přes tyto obtíže, a přesto, že jsme do konce roku museli zlikvidovat desítky prominentních vyloženě pravicových publicistů, přesto jsme se koncentrovali především na to, aby ta denní politika přes televizní noviny nemohla nijakým způsobem uniknout, tzn. blokovali jsme nejdříve televizní noviny, aby denodenně podávaly informace, které odpovídají naší politice. Říkám znovu, dělá se to až do dneška ještě reprofesionálně, nemáme tam pro to připraveny kádry, já myslím, že z toho bychom si zase tak velikou hlavu dělat neměli, my hledáme cesty, jak ty lidi dál profesionálně připravovat, jak přitáhnout mladé lidi, kteří by k tomu měli určitý talent, určitý způsob, ale toto chce trpělivost. V zásadě ale televizní noviny jsou zablokovány tak, že není přes televizní noviny jakýmkoliv

způsobem dávat denně nějakou jinou politiku, než jaká by odpovídala koncepci stranického a vládního vedení.

Druhá otázka pak je, existuje u nás hlavní redakce publicistiky, a tato publicistika vytváří další publicistické útvary mimo televizní noviny. Tam byla situace velmi složitá, poněvadž tam právě působili ti jako Bednářová, Branislav, Svejkovský, Nuc, Kantůrek a další a došlo to tak daleko, že i když jsme odřízli ty prominenty, ostatní zůstávali pořád v jakési iluzi, že lepší bude vyčkávat a došlo, bohužel, až k té situaci, že v dubnu 1970, tzn. po vyčkání 5 měsíců, jestli tito lidé se postaví na nohy nebo ne, že jsme celou hlavní redakci publicistiky byli nuceni rozpustit. V takové jsme dnes situaci. To znamená, že my dnes nemáme hlavní redakci publicistiky a nová šéfredaktorka Marie Kocíková je před problémem, že musí vůbec jeden dva štáby dávat dohromady, aby to co se vysílá, vysílat mohlo. S. Hrbek říká, těch pár pořadů. No dobře, ale uvědomte si, já vezmu jenom těch pár pořadů, třeba tři díly Kausa Jan Masaryk. No, to je dílo, které se vytváří tři měsíce, aby vůbec mohlo vyjít na obrazovku. Vezměte případ Pchery, Čapájevy a ti druzí, vezměte Svědectví na Seině, které bylo určitou bombou, no, jo, ale Svědectví na Seině, se dělalo dva a půl měsíce, poněvadž k němu jsme měli jeden jediný štáb, 4 lidi, kteří navíc, poněvadž se pracovalo ještě s materiály ne lehce kolovatelnými, museli pracovat nesmírně obezřetně, a museli jsme dělat takový způsobem, aby to nebouchlo dřív, než se to dostane na obrazovku. Hlavní redakce publicistiky dneska je v takovém stavu, že má postaveny tři štáby, to se rovná dřívější publicistice asi tak 20 %, sotva 20 %. Poněvadž dříve pracovalo na plné obrátky takových 15 štábů, dokonce v údobí pak druhé polovině roku 1968 a začátkem '69 roku v publicistice pracovalo 20 štábů. Dneska tam pracujeme se třemi štáby. Prosím, to neberte zase jako nejmenší omluvu za to, co se stanou určité chyby, podrazy atd., ale jenom jako vysvětlení tomuto aktivu, před jakými potížemi jsme a co to bude vyžadovat, jaké zaměření na kádry, na výchovu a na přípravu všeho co nás čeká.

Odpovím tím také, s. Hrbek zde jaksi poukázal na staré případy Matesa, to bylo více takových případů, s. Hrbku, opravdu,

které se nám podařilo zachytit, zlikvidovat, poněvadž jsme na ně zavčas přišli, na to, že v Matesu bylo, v těch hříčkách, že se také ještě objeví jeden z profesorů,, no to pochopitelně ulítlo, a ti, kteří to dělali, dělali jako že o tom nevěděli, to je samozřejmé, poněvadž každý z nich nám rád posadí nějakou stoličku pod nohy, abychom se přes ni převalili, taková je situace. Víte sami, že i když tento případ se vyskytl, že jsme udělali veliké opatření, že kdokoliv by porušil toto naše nařízení, zablokování, prostě ho nečeká nic jiného, než že z Televize letí. A to se také již několik případů stalů, kde přes veškerá naše opatření, přesto se pokoušeli nějakou tu počouchlost tam dostat a nečekalo je nic jiného, než že z Televize letěli.

Jsou ještě další široké oblasti v Čs. televizi, které jsou ovšem svojí produkcí nesmírně závislé na stavu, jaký je vůbec v kulturní a umělecké oblasti, jaký je ve vztahu našich tvůrců atd. Naše televizní tvorba jde tak šíleně nahoru, jako všude ve světě, že dneska, televize je žrout, televizní inscenace původní dnes představují 3x vyšší produkci než má Barrandov. A víte jaký hrozný problém má Barrandov, tamhle zrovna sedí ředitel s. Purš, tak co to pro něj je Barrandov, to šílený problém. U nás to je třikrát větší a druhým programem se nám to zvýšilo dokonce na čtyřnásobek. Stovka původních inscenací během jediného roku. Co to znamená. My jsme stáli, a do dneška ještě stojíme, před tvorbou dramatickou více méně jako cenzoři a ne jako tvůrci nějaké nové koncepce. Nová koncepce vedení televize se může projevit, když se nám to podaří, tak v roce 1971. Jsou zde někteří tvůrci, vědí, že od námětů přes scénář k hotové inscenaci, trvá u televize menší údobí než u filmu, u filmu dva a půl roku, u televize to trvá minimálně ten rok. To znamená my s nástupem na podzim 1969 jsme stáli před otázkou, teď panečku ty inscenace vám běží, jedna za druhou v podstatě, všechny by se daly pod stůl. Jedna za druhou také stojí půl milionu a jeden milion korun. To jsou také inscenace 1 1/2 milionů korun. A teď stojíte před problémem, no tak tohle je věc, která vyloženě škodí, tak i když to stojí půl milionu nebo milion tak to jde pod stůl. Tímto způsobem jsme zlikvidovali 11 inscenací v celkové hodnotě 7 a půl milionů korun, které televizi nikdo nedá, a nejen že nedá

7 a půl milionů, ale nedá hlavně těch 11 inscenací, které nám v programu chybí. A tak to jde dál i teď, poněvadž celková dramatická tvorba z roku 1968 a 1969, která se nám teď projevuje byla většinou vedena tou skepsí, nihilismem to co se teď snažíme, jak můžeme obrousit a co ještě jakž takž jde uvést a alespoň patřičně to komentovat.

Nebo-li nová tvorba, tvorba, kterou chceme podnítit, která ovšem je zase závislá na aktivitě nebo neaktivitě některých našich autorů, bude teď záviset na pár slovenských a českých autorech, kteří jsou ochotni psát, poněvadž všichni ostatní ochotni psát nejsou a pokud by byli tak půjdou na tematiku ze zlomu 16. 17. století, protože jim nejvíce vyhovuje doba pobělohorská, historická témata kolem Bílé hory, protože tam se dá vytvářet lehce lecjaká parcela a o tom by psát chtěli. Takže tam je naše závislost nesmírně veliká, musíme vzít na vědomí, že si pro nejbližší rok musíme pomoc hlavně tvorbou intervizní. Víte, že jsme také od podzimu velmi rychle zahájili jednání se všemi televizemi, NDR, Polskou, Sovětskou televizí atd., materiály jsou připraveny, i když do ledna měli velké komplikace s Dabingem, poněvadž tzv. kdysi Svaz herectva až do podzimu 1969 roku praktikoval ten svůj vyhlášený bojkot, že nebudou dabovat filmy ze socialistických zemí, tak se také stalo, že v Praze, kde je herecký základ pro dabování, pražské dabingové studio vlastně do konce roku 1969 nemohlo pracovat, a když pracovalo tak pochopitelně na těch filmech, které se nakupují také z jiných zemí a odmítali z jakýchkoliv důvodů, to nikdy nebylo, už pak s koncem roku 1969, nikdo z nich už neuvedl důvod, že by nechtěl dabovat socialistické filmy, ale každý z nich byl tak zaneprázdněn v divadle, a tolik měl jiných úkolů od Barradova přes různé estrády atd., že nemohl dabovat tyto filmy.

Situaci nám pomohlo značně překonat Brno, kde s pomocí krajského výboru strany, myslím, že situace v Brněnském divadle dostala dosti větší obrátky než v Praze a brněnské dabingové studio už dneska maximálně je vytíženo, jeho kapacita je plně využita, a víte také, že počínaje kapitánem Klosem, a těmi polskými novelami, teď dokončili seriál Krupp und Krauses NDR, 4 tankisté a pes atd., čili brněnské studio nám obrovsky pomáhá

a pak za další je trošinku lepší situace v Bratislavě, kde přece jenom bratislavské studio má možnosti vysoce kvalitní herecké kádry z bratislavského Národního divadla více využívat, než zatím se to dařilo tady do jara.

Jaká východiska? Myslíme si, že teď když se nám podařilo dát dohromady daningy, musíme současnou tematiku, která své místo v televizi především musí mít, budeme hnát přes filmy ostatních televizí. Myslím si, že sovětské filmy, například mají svou možnost ideálnějšího uvedení, na nejbližší rok, bych řekl, výhradně v televizi. Ukazuje nám to situace z venku. Přes kina se vždy zorganizuje SČSP jedno dobré představení, zmobilizují se lidé, to se dá udělat, ale už pak za týden se dokončuje s počtem menším. To je výjimkou teď ten úspěšný film v Praze Osvobození, který vyvolal takovou návštěvnost. Jinak jak vidíme, mezi lidmi pořád působí takové to vytahování, třeba mezi sousedy, no tak já v životě nepůjdu na sovětský film, a teď najednou by měl jít do kina. Ta televize mu nedělá zábranu, soused ho doma nekontroluje jestli se kouká nebo ne. Myslím, že přece jenom se sovětským filmem máme možnost alespoň teď na nejbližší rok prorážet v televizi a myslím si také proto, že bychom měli i toto akceptovat a nějak docílit lepší dohody s Čs. státním filmem, že by u některých filmů se neměla respektovat zásada, která platí všude ve světě a platí i u nás podle dohod, že totiž filmy, které jdou do biografů, se v televizi mohou uvádět, ve světě většinou až po dvou letech, a u nás v Československu po jednom roku. Přece jenom jsou filmy, které by měly sehrát svoji úlohu v televizi a měly by do televize jít a ne čekat až po tom roce po premiéře uvedení filmu. Pomohlo by to rozhodně současné situaci.

Další poslední poznámku, kterou mám – v tom smyslu. Myslím, že bychom měli teď v televizi maximálně využít právě v tom komplexu stranického – řečeno širěji – politické výchovy. Myslím si, že by nám k tomu teď mohl dát i druhý program, který nad očekávání má mnohem už dnes technicky širší dopad, než se předpokládalo. Spojáři mysleli, že nepokryjí ani celou Prahu a máme hlasy od Drážďan, přes Liberec a bůhvíkam všude druhý program je vidět. Nebo-li druhý program by se měl maximálně využít na to zaměření, že by tam byly vymezeny časy pro

politickou výchovu, jde o to jenom promyslet, aby se politická výchova nevysílala jenom do luftu, aby prostě byla jistota, že ty určité kádry mají sledovat, aby se to nějak provázalo s těmi besedami v našich organizacích a v těch domech politických atd. To znamená, co může centrum udělat? Televize může do každé vesnice dát na té obrazovce, když k tomu pomohou Filosofické ústavy, instituce, školství, apod., může dát vysoce kvalifikované lektory a může vždy tu půlhodinku připravit na vysoké úrovni. Ale potom by už měly následovat besedy, kde ten místní lektor už stačí na to vést besedu a diskutovat o tom, co již bylo v tématu uděláno. Nebo-li takové provázání by dalo určitou záruku, že masově je možné, prostřednictvím televize, dávat divákům určité lekce, dokonce dokumenty, obrazově to zvýrazňovat atd., a zase zpětně přes politické domy kontrolovat, že to nejde jen tak zbůhdarma do vzduchu, že se to přijímá, že to působí. Chtěl bych vám nyní říci jednu věc. Myslím, že bychom se neměli nechat unést takovými různými provokacemi, kdy říkají, že něco děláme neprofesionálně nebo podobně. To je jeden z důvodů proč oni se hrozně vysmívají. Dostal jsem teď zrovna dopis Vladimíra Škutiny. Zajímavé jakou obrovskou a hlubokou péči projevuje o Čs. televizi. Píše mi zde, pane ústřední řediteli, dovoluji, abych vám pogrataloval, jistě nemusím zdůrazňovat, že z upřímného srdce, ke čtvrtému večernímu pořadu. To bylo 4. června. To byly ty dny Estonské televize, byl jsem v Estonsku tak neznám přesně ten čtvrtek, ale dnes už přesně vím co v něm tematicky bylo. Ale ejhle ta péče. Až do čtvrtka už jsem začínal věřit soustavně vedené propagandě, že jsem byl v Československé televizi tím nejhorším antisocialistou. Čtvrteční večer mě uklidnil, zdaleka mě předčil ten, kdo čtvrteční pořad skládal a schvaloval. Protože jste byl zaneprázdněn starostmi a neměl jste asi možnost vychutnat onen nezapomenutelný zážitek. Jistě se nebudete zlobit, když vám onu programovou perličku vylíčím. Hned po čtených zprávách v 19.10 byl monolog pana dr. Dobroslava Kopeckého, který neřekl jednu konkrétní větu, to je dopisovatel z Varšavy, po něm pan dr. plukovník Milan Coder, vysvětlil proč nic neřekne, když nic o letu Sojuzu 9 neví, a že to vlastně nevádí, když nic neví a nic neřekne. Hned po něm v dalším monologu paní dr. Balážová,

7
6
jde o Milenu Balážovou ze Světa socialismu, která měla komentář, vysvětlovala význam mezi internacionalismem a vlastenectvím a kromě věci, že jí diváci doporučují, aby se vystěhovala do Sovětského svazu, nic konkrétního a věcného neřekla. Ale pak přišla ta pravá lahůdka. V třicetiminutovém monologu skloňoval pan dr. doc. prof. kandidát Ivan Hruza, z Vysoké stranické školy, slovo marxismus-leninismus a konfrontoval toto slovo se slovem revizionismus a dogmatismus. Od dob, kdy herec Bohumil Bezouška na estrádách parodoval lektora kursu marxismu-leninismu, jsem nic takového neslyšel. Pokud jste to neviděl, stálo by za to, abyste si pořad pustil a za každé vyslovení termínu marxismus-leninismus, jste si udělal čárku. Určitě bych moc nepřehádal, kdyby těch čárek bylo přes dvě stě. Panu kandidátu se podařil husarský kousek, nevyslovit jedinou konkrétní větu, to je věc přímo nad cenu ústředního ředitele. Ještě jednou vám gratuluji, a těším se, že po několika dalších podobných večerech se nám, vyhozeným pracovníkům Čs. televize, představitele současného vedení státu omluví, a řeknou, to rači Škutinu a jeho počouchlosti než tohle. S přáním mnoha podobných a dalších úspěchů Vladimír Škutina, vlastní rukou podepsáno. Já to dávám jenom jako příklad. Vidíte o co jde Škutinovi, ale že my někdy podléháme také tomu, že někdy my zbytečně, když se něco nepodaří. My si teď musíme říci, že tito lidé nás nebudou vyhecovávat k tomu, že složíme zbraně jen proto, že ten profesionalismus u všech soudruhů, kteří na tom (budou) pracovat, se musejí učit. A musíme si říci, jak k tomu tedy pomůžeme, aby ten profesionalismus se na obrazovce objevil co nejdříve a nejrychleji, pro ten marxismus, socialismus, ať se tam objeví 20, nebo 30, ale prostě profesionálně, aby lidé (byli) přesvědčováni v našem duchu. Děkuji.